

מעדותה של מרים גוטמן על חיים בזהות בדויה אצל משפחה נוצרית בפולין

...אני הלכתי. הלכתי והלכתי בלי סוף, ואני לא ידעתי מה לעשות עם עצמי. אני לא ידעתי איך נכנסים לבית. איך נכנסים להגיד: אני רוצה להישאר פה. מה להגיד, איך? למה עשיתי את זה. באותו רגע כבר התחרטתי, למה הלכתי לבד, למה לא הלכתי עם אחי. אבל הלכתי והלכתי, וראיתי שעוד מעט יהיה ערב, לילה, ואז אני מאוד פחדתי, אמרתי: לא חשוב, עכשיו אני אכנס לבית החמישי, וספרתי חמישה בתים ונכנסתי, כלומר דפקתי בדלת.

פתחה לי אשה את הדלת ושאלה: מה את רוצה? אמרתי אני רוצה קצת להתחמם, ואולי תתני לי פרוסת לחם. - מי את? אמרתי: אני מארישה קונסטנטינה.

ש. איך בחרת לך את השם הזה?

ת. אמרתי: קונסטנטינה, זה גם מזכיר לי קצת את קורן, וגם קוסטנסקי, פשוט בחרתי קוסטנסקי, כי זה שם נוצרי. אמרתי: אני אוסיף את הקונסטנטינה, זהו. ואני מפוזנאן. היתה הפצצה בזמן המלחמה, הרגו לי את המשפחה ואת אבי לקחו לגרמניה לעבודה. ואני מסתובבת, אני יכולה לעבוד, אני יכולה לעשות הרבה דברים אם אתם רוצים אותי.

ש. מה התשובה?

ת. היא אמרה, רגע היססה, עמדה וחיכתה, ואמרה: בואי, תיכנסי. אבל, היא אומרת, בעלי שיכור עכשיו, הוא פשוט שתה וודקה, וכשהוא יתפכח- הוא יראה אם נשאר אותך או לא.

שמחתי שהיא אמרה לי להיכנס. היה חם בבית, וריח כל כך טוב של אוכל. היא אמרה לי לשבת ולהוריד את המעיל. ואת המעיל אני לא יכולתי להוריד, אני עוד שכחתי להזכיר משהו מקודם. שאבי אמר לי, כשהלכתי, מאניו, תסתכלי, את המעיל הזה אני תמיד אכיר אותך לפי המעיל, תחזיקי לך את המעיל הזה. הבגדים את תגדלי מזה, וזה לא חשוב. אבל המעיל אפילו שהוא קטן, את יכולה תמיד ללבוש אותו, ואל תזרקי אותו.

וכשנכנסתי פנימה לחדר, והיא אמרה תורידי לך את המעיל, אני פחדתי שהיא תיקח לי את המעיל. אז החזקתי אותו בידיים. הביאה לי צלחת מרק, אני זוכרת זה היה מרק כרוב, שאני חטפתי אותו פשוט. לא ידעתי מה לומר לה, כמה לנשק אותה. אחר כך היא אמרה, כנראה עברה לידי, אני לא יודעת, אני הייתי כולי בכינים, הכל, על המעיל לא ראו, כי המעיל היה צבע בז' כזה, אבל כשהורדתי את המעיל, כנראה שהכינים טיילו עלי, והיו לי צמות, שתי צמות. אז היא אומרת לי: מה, יש לך כינים? אמרתי: לא, מה פתאום? אז היא אומרת: אבל אני חושבת שיש לך כינים. אני אומרת: אני לא יודעת. היא אומרת: בואי, אני רוצה לראות את הראש שלך. ואני חשבתי באותו רגע שהיא תגיד: ז'ידובקה, כי בפולין במיילץ אני שמעתי בבית הספר כולם צעקו: ז'ידי, מאיון ושי!

ש. ליהודים יש כינים.

ת. ליהודים יש כינים. יהודי הוא כינה, פשוט כך קראו להם. חשבתי שבאמת שרק ליהודים יש כינים, שלעם אחר אין כינים. אז היא אמרה כן, יש לך כינים, בואי, אני אגזור לך את הצמות, את השערות, ואני ארחץ אותך, אל תפחדי. אמרתי: טוב, בסדר.

היא הביאה נפט וחומץ ומספריים, וככה גזרה לי את הצמות. לא פרמה אותן, אלא ככה, כמו שהן היו היא גזרה לי את הצמות וקצר ורחצה לי את הראש בקערה עם מים, שפשפה לי את הראש עם החומץ, עם הנפט, ואני הרגשתי כזאת הקלה, כל כך טוב היה לי.

אחר כך היא הביאה ערמה עם בגדים ואמרה: תראי, יש לנו פה בת שקוראים לה גניה, היא הופיעה, היא הייתה יותר גדולה ממני, היא אמרה: אני הבאתי לך כמה בגדים ממנה, ואני אוריד לך את הכל ואני אשרוף כי זה מלא כינים. אני לא רוצה שזה יתפשט בבית.

אני חטפתי את המעיל, ואני אחזתי אותו כל כך חזק, אמרתי: עכשיו אבי אפילו לא יכיר אותי, כי גזרו לי את השערות, שרפו לי את הבגדים שאני הלכתי בהם, וגם את המעיל אם היא תיקח לי, חשבתי - מה אני יכולה להגיד לה? אני הרי לא יכולה להגיד לה שאבי אמר לי להחזיק את המעיל. אבל פה פתאום היא אמרה לי: את יודעת מה, הרימה עם האצבעות את הבגדים ואמרה: את המעיל נשאיר לך, אני אאוורר את המעיל ואני אכבס אותו, וכשאביך יחזור הוא ישמח לקבל אותך עם המעיל כמו שבאת. ואז אני פרצתי בבכי וחיבקתי אותה כל כך חזק. אני חושבת שגם היא בכתה באותו רגע.

אני לא האמנתי שאני יכולה עוד להיכנס למיטה חמה יחד עם ילדה ולישון כמו בן אדם... אבל בבוקר מוקדם אני התעוררתי, הייתי המומה: אני ישנה במיטה ואיש לא נוגע בי, ואיש לא-אמרתי: אני מהר אקום, ואני אסדר את הבית קצת, אולי אעשה משהו עבור הטובה שהיא עשתה לי כל כך, אפילו שהם לא יחזיקו אותי. אבל היא נתנה לי להיכנס ונתנה לי אוכל וניקתה אותי ונתנה לי מיטה חמה, התחלתי לטאטא את החדר. ראיתי שמה מטאטא, ולקחתי את המגפיים של האדון וצחצחתי את הנעליים, העמדתי אותן על יד המיטה, וכשהוא קם הוא הסתכל, הוא אומר: מי את? אמרתי: אני מארישה, עוד פעם, מארישה קונסטנטינה, אני מפוזנאן, ופשוט באתי לבקש אולי אתם צריכים, אני יכולה לעבוד אצלכם, אני יכולה-

ש. מה הייתה התגובה שלו?

ת. הוא אמר: אם גניה תרצה אותך, אנחנו נשאיר אותך. והוא קרא שם חיבה לגניה: גנייק, מה את אומרת?

גניה אמרה: בוודאי, מארישה תהיה לי לחברה. ואז הוא אמר: בסדר, נשאיר אותך. היא הראתה לי את עבודות הבית. היא אומרת: מארישו, אם את באמת רוצה להישאר, את צריכה לעשות זה וזה. והראתה לי גם שיש גינה בחוץ, גינת פרחים, ומזה מאוד שמחתי. אמרה צריך קצת להשקות, לדלל, ואם יש עשבים צריך להוציא.

את הגינה מאוד מאוד אהבתי. את עבודות הבית השתדלתי, עבדתי מאוד קשה, כי בשבילי,
אני לא הייתי רגילה לעשות כל מיני עבודות. אפילו לבשל, אני לא ידעתי איך מעמידים
קומקום על הכיריים.

מקור: ארכיון יד ושם 6747 – O.3.